

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА, СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ
ТА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Риторика

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

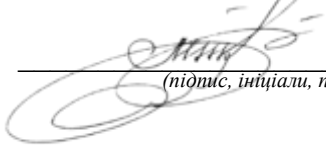
галузь знань 08 Право
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 081 Право
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

_____ А.С. Метіль
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою загального мовознавства,
слов'янських мов та світової літератури
протокол № _8_ від 10.06.2020 р.

Завідувач кафедри
_____ Т.С. Шевчук
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти факультету
іноземних мов _____ Рябушко С.О.

(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми:

Глуцук С.В. кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри загального мовознавства, слов'янських
мов та світової літератури

Рецензент програми:

Топчій Л.М. кандидат філологічних наук, доцент
кафедри української мови та літератури

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 3	<i>Лекції:</i>	
	20	4
Модуль: 1	<i>Практичні заняття:</i>	
Загальна кількість годин: 90	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: другий	<i>Лабораторні заняття:</i>	
	-	-
Семестр: II	<i>Семінарські заняття:</i>	
	24	4
Тижневе навантаження (год.):	<i>Консультації:</i>	
- аудиторне: 3	-	-
- самостійна робота: 3	<i>Індивідуальні заняття:</i>	
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	<i>Самостійна робота:</i>	
	46	82

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни – загальні закономірності мовленнєвої поведінки, що діють у різних ситуаціях спілкування, сферах діяльності, та практичні можливості використання їх з метою створення ефективного висловлювання.

Метою викладання навчальної дисципліни «Риторика» є формування і розвиток у студентів мислительної, мовленнєвої комунікативної культури, вдосконалення і оптимізація ефективного мовленнєвого спілкування, навчання мистецтва створювати з урахуванням узусу і відповідної йому комунікативної спрямованості тексти різних жанрів насамперед в усній формі, а також практичне оволодіння навичками ораторського мистецтва, культурою вербального спілкування.

Передумови для вивчення дисципліни: оволодіння фаховими компетентностями, що формуються під час вивчення дисциплін «Українська мова» та «Основи академічного письма».

Міждисциплінарні зв'язки: «Українська мова», «Основи академічного письма».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Право».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	ПРН 11.	Володіти базовими навичками риторики;
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 24	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.
ЗК 6	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	ПРН 7	Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами;
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями	ПРН 18	Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи;
Спеціальні компетентності (СК)			
СК 13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	ПРН 2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання;

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
ЗК4.	ПРН 11.		ПРН 11.	
ЗК 2		ПРН 23		ПРН 23
ЗК 6		ПРН 7	ПРН 7	ПРН 7
ЗК 7	ПРН 17	ПРН 17		ПРН 17
СК 13	ПРН 2	ПРН 2	ПРН 2	ПРН 2

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Вступ. Риторика як наука, навчальна дисципліна і мистецтво.	4	2	2				4							8
2.	Основні етапи розвитку риторики.	8	4	4				4							8
3.	Основні види і жанри красномовства.	6	2	4				4	2	2					8

4.	Методика та етапи підготовки промови. Структура ораторського твору.	8	4	4				4	2	2					8
5.	Логіка та емоції в промові.	2	2					4							8
6.	Культура мовлення і мовленнєвого спілкування оратора.	4	2	2				4							8
7.	Елементи художності та літературні прийоми в мові оратора.	4	2	2				4							8
8.	Зовнішня культура оратора.	2	2					4							8
9.	Захист навчальних промов та їх аналіз.	6		6				8	4		4				10
Проміжний контроль								6							8
Разом:		90	20	24				46	8	4	4				82

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Вступ. Риторика як наука, навчальна дисципліна і мистецтво

Поняття про риторику.

Основоположні розділи класичної риторики (інвенція, диспозиція, елокуція, елоквенція, меморія, акція).

Зв'язок риторики з іншими науками (логіка, філософія, психологія, мовознавство, стилістика, акторське мистецтво, літературознавство, етика, естетика, психолінгвістика, фізіологія та ін.).

Комплекс вимог до оратора.

Тема 2. Основні етапи розвитку риторики

Міфологія красномовства.

Ораторське мистецтво у Стародавньому світі (Єгипет, Індія, Китай, Греція). Видатні ритори того часу (Горгій, Ісократ, Арістотель, Демосфен, Цицерон, Квінтіліан, Сократ, Есхіл, Філократ, Лісій та ін.).

Риторика епохи Середньовіччя (Іоанн Златоуст, Фома Аквінський, Іоанн Макдакуні, Іоанн Ікалтоелі, протопоп Авакум, Ф.Прокопович).

З історії української риторики (Іларіон, Кирило Туровський та ін.). Риторика Києво-Могилянської академії. Народний золотослів.

Риторика Нового часу (Жан Поль Марат, Робесп'єр, Дантон, Сен-Жюст, Мірабо, Р.Блюм, Г.Блюхер та ін.).

Риторика XIX ст. (А.Бебель, В.Лібкнехт, В.Вольф, К.Маркс, Ф.Енгельс, П.Алексєєв, С.Халтурін, І.Бабушкін, В.Ленін).

Неориторика (Р.Варт, Х.Перельман, К.Варга). Дейл Карнегі як пропагандист нового бачення особливостей сучасного ораторського мистецтва.

Тема 3. Основні види і жанри красномовства

Судове (юридичне) красномовство. Дебати. Судова промова. Прокурорська промова. Адвокатська промова. Репліка.

Академічне красномовство. Наукова доповідь. Наукове повідомлення. Наукова лекція. Науково-популярна (публічна) лекція. Реферат. Виступ. Бесіда.

Політичне красномовство. Політична промова. Доповідь. Виступ. Інформація. Огляд. Бесіда.

Церковне красномовство (гомілетика). Катехізація. Проповідь (проповідь-розповідь, проповідь-слово, проповідь-повчання, бесіда-тлумачення).

Суспільно-побутове красномовство. Епідейктичне (урочисте) красномовство. Ювілейна промова. Привітальне слово. Застільне слово (тост). Надгробне (поминальне) слово.

Діалогічне красномовство. Еристика. Дискусія. Полеміка. Диспут. Дебати.

Тема 4. Методика та етапи підготовки промови. Структура ораторського твору

Вибір теми. Чинники успіху теми (основні інтереси аудиторії, групові інтереси аудиторії, актуальні інтереси аудиторії, конкретні інтереси аудиторії, новизна теми, конфлікт).

Складання плану (простий, складний, цитатний). Збирання матеріалу (власний і чужий досвід). Робота над вступом (афоризм, епіграф), основною частиною. Міркування. Висновки, їх типи. Риторичний елегантний фінал. Підсумковий доцільний фінал.

Композиція промови. Основні типи композиційної побудови тексту: лінійна, спіральна, кільцева. Способи інтеграції тексту. Когезія. Ретроспекція. Проспекція.

Запис промови. Розмітка тексту знаками партитури (рядкові, нарядкові, підрядкові). Тренування.

Тема 5. Логіка та емоції в промові

Аксіологічні начала промови.

Логіка як метод переконання аудиторії. Закони логіки (тотожності, протиріччя, виключеного третього, достатньої підстави).

Основні види логічних помилок (підміна тези, недоведена основа доказу, визначення невідомого через інше невідоме, подання визначення через заперечення, коло в доказі, неврахування полісемії слова та ін.).

Емоційні моменти промови. Мистецтво сполучати логічне та емоційне.

Тема 6. Культура мовлення і мовленнєвого спілкування оратора

Поняття про культуру мовлення. Особливості культури мовлення.

Літературна мова. Стили мовлення.

Основні якості мовлення. Змістовність мовлення. Морально-оцінний критерій. Логічність мовлення. Мовна правильність. Поняття мовної помилки. Найпоширеніші мовні помилки. Ясність мовлення. Виразність мовлення.

Етичні та комунікативні аспекти мовлення. Мовленнєве спілкування. Основні закони мовленнєвого спілкування. Комунікативна компетентність. Мовна особистість. Мовний етикет. Норми етикету.

Головні умови успіху мовленнєвого спілкування. Комунікативні девіації.

Гендерні аспекти спілкування.

ТЕМА 7. Елементи художності та літературні прийоми в мові оратора

Поняття про художній образ.

Звуковий рівень тексту. Алітерація. Асонанс.

Лексичний рівень тексту. Просторіччя. Канцеляризми. Діалектизми. Жаргонізми. Вульгаризми. Неологізми. Архаїзми. Варваризми. Солецизми. Тропи. Порівняння. Епітет. Метафора. Уособлення. Персоніфікація. Алгоритія. Символ. Метонімія. Синекдоха. Гіпербола. Літота. Перифраз. Евфемізм. Амфіболія.

Синтаксичний рівень тексту. Полісиндетон. Асиндетон. Зевгма. Синтаксичний паралелізм. Хіазм. Симплока.

Стилістичний рівень тексту. Риторичні вигуки. Риторичні звертання. Антитеза. Іронія. Каламбур. Парадокс. Інверсія. Еліпсис та ін.

Стиль ораторського твору.

ТЕМА 8. Зовнішня культура оратора

Вигляд оратора. Імідж оратора. Шарм оратора.

Вихід до слухачів.

Погляд оратора. Жестикуляція. Механічні, ілюстративні та емоційні жести.

Голос. Техніка дихання і техніка мовлення. Артикуляція. Дикція. Темп. Тембр. Паузи (дихальні, логічні, психологічні). Інтонація. Акустика.

Місце промови.

ТЕМА 9. Захист навчальних промов та їх аналіз

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1. Вступ. Риторика як наука, навчальна дисципліна і мистецтво.

Тема 2. Основні етапи розвитку риторики.

Тема 3. Основні види і жанри красномовства.

Тема 4. Методика та етапи підготовки промови. Структура ораторського твору.

Тема 5. Логіка та емоції в промові.

Тема 6. Культура мовлення і мовленнєвого спілкування оратора.

Тема 7. Елементи художності та літературні прийоми в мові оратора.

Тема 8. Зовнішня культура оратора.

Тема 9. Захист навчальних промов та їх аналіз.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин (денна форма)	Форми звітності
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	10	Конспект лекцій
2.	Підготовка до семінарських занять	12	Конспект семінарських занять
3.	Підготовка до проміжного контролю знань	6	
4.	Складання термінологічного словника	6	Термінологічний словник
5.	Написання навчальної промови	6	Навчальна промова
6.	Підготовка до захисту навчальної промови	6	Захист навчальної промови
	Разом	46	

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин (заочна форма)	Форми звітності
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	8	Конспект лекцій
2.	Підготовка до семінарських занять	8	Конспект семінарських занять
3.	Підготовка до проміжного контролю знань	16	
4.	Складання термінологічного словника	16	Термінологічний словник
5.	Написання навчальної промови	18	Навчальна промова
6.	Підготовка до захисту навчальної промови	16	Захист навчальної промови
	Разом	82	

Ключові слова для термінологічного словника

Академічне красномовство, аксіологія в риториці, акція, алегорія, алітерація, алогізм, алюзія, амфіболія, анадиплозис, анафора, антитеза, артикуляція, архаїзми, асонанс, варваризми, вульгаризми, гіпербола, гомілетика, гротеск, дебати, дикція, дискусія, диспозиція, диспут, дихання, діалектизми, евфемізми, елоквенція, елокуція, епітет, еристика, етикетні формули, жаргонізми, зевгма, зовнішня культура оратора, інвенція, іронія, каламбур, канцеляризми, кліше, когезія, культура мовлення оратора, літота, меморія, метафора, метонімія, мовний етикет, неориторика, норма літературна, образ художній, оксюморон, оратор (ритор), партитурні знаки, полеміка, політичне красномовство, помилки логічні, помилки мовні, порівняння, перспекція, просторіччя, психологічна реакція аудиторії, релаксація, репліка, ретроспекція, риторика, риторичне запитання, риторичне звертання, риторичний вигук, судове (юридичне) красномовство, суспільно-побутове красномовство, тембр, темп мовлення, увага аудиторії, хіазм, цитування.

Тематика індивідуальних (групових) завдань

1. Підготуйте повідомлення на одну з тем:

Риторика Давньої Греції.
Горгій як видатний ритор античної Греції.
Ораторство Демосфена.
Сократ як ритор.
Платон про риторику.
Риторика Аристотеля.
Риторика Цицерона.
Мовотворчість Івана Вишенського.
Мовна спадщина Григорія Сковороди.
Ораторство Феофана Прокоповича.

2. Підготуйте промову на тему «Сучасний шлюб та його перспективи» за поданими тезами:

- любов як основа шлюбу;
- церковний та світський погляд на шлюб;
- проблема розлучення: причини та моральні аспекти;
- зміна ставлення до вільного кохання в сучасному суспільстві;
- нетрадиційні форми шлюбних відносин і ставлення до них суспільства.

3. *Напишіть коротку промову на одну із запропонованих тем:*

«Слово – зброя. Як усю зброю, його треба чистити й доглядати» (М.Рильський);
«Чудова думка втрачає всю свою цінність, якщо вона погано висловлена» (Вольтер);
«Скажи будь-що, щоб я тебе побачив» (Сократ);

При цьому використовуйте такі приказки та прислів'я:

Що маєш казати – наперед обміркуй.

Краще мовчати, ніж брехати.

Мудрий не все каже, що знає, а дурний не все знає, що каже.

Слово – не горобець, вилетить – не піймаєш.

Підготуйтеся до її виголошення.

4. *Напишіть коротку промову на одну із запропонованих тем:*

«О слів жорстока і солодка влада!» (Б.Олійник);

«Мрію я словами відмикати людське серце...» (Л.Забашта).

При цьому використовуйте такі приказки та прислів'я:

Шабля ранило тіло, а слово – душу.

Слово старше, ніж гроші.

І від солодких слів буває гірко.

Не кидай словом, як пес хвостом.

Підготуйтеся до її виголошення.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, індивідуальні завдання.

6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.

6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Результати вивчення навчальної дисципліни оцінюються за допомогою модульної контрольної роботи, яка складається з двох питань та одного завдання, наприклад:

1. Судове красномовство в Давній Греції.
2. Ораторство Демосфена.
3. Підготувати захисну промову.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Відмінний	100...90	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
Достатній	89...70	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	69...51	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдань
Незадовільний	50...26	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані вміння та навички; під час відповіді допущено суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
Неприйнятний	25...1	студент не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє

	навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань.

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, використовує обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, використовує обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, припускається суттєвих неточностей та помилок.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє темою, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання теми, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст

	більшості питань теми, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, припускається суттєвих помилок, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота оцінюється в межах від «0» до «30» балів за такими критеріями:

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 (28-30 балів)	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 (21-27 балів)	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 (16-20 балів)	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, припускається суттєвих неточностей та помилок.
2 (0-15 балів)	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання тем, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.

Вивчення навчальної дисципліни завершується заліком, який виставляється на основі всіх виконаних студентом видів робіт, зазначених у робочій програмі навчальної дисципліни.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Проектор, інтерактивна дошка, комп'ютер.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Абрамович С.Д. та ін. Риторика загальна та судова: Навч. посіб. – К., 2002.
2. Вандишев В.М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посібник. – К., 2006.
3. Далецкий Ч. Риторика: заговори, и я скажу, кто ты: Учебное пособие. – М., 2003.
4. Космеда Т.А. Аксиологічні аспекти прагмалінгвістики. — Л., 2000.
5. Сагач Г.М. Золотослів. – К., 1993.
6. Сагач Г.М. Золотослів: У 2 т. — К., 1998.

7. Чибісова Н.Г., Тарасова О.І. Риторика. – К., 2003.
8. Шейнов В. П. Риторика. — Минск, 2000.

10.2. Допоміжні джерела

1. Абрамович С. Риторика та гомілетика. — Чернівці, 1995.
2. Аверинцев С.С. Риторика и истоки европейской литературной традиции. — М., 1996.
3. Александров Д.Н. Риторика. — М., 2000.
4. Андреев В. И. Деловая риторика. — М., 1995.
5. Андреев В.И. Деловая риторика: Практический курс делового общения и ораторского мастерства. — М., 1995.
6. Апресян Г. З. Ораторское искусство. — М., 1978.
7. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. – К., 2004.
8. Безменова Н.А. Очерки по теории и истории риторики. — М., 1991.
9. Белова А. Д. Лингвистические аспекты аргументации. — К., 1997.
10. Ваганова Д. Х. Риторика в интеллектуальных играх и тренингах. — М., 1999.
11. Вандишев В.М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посібник. – К., 2006.
12. Введенская Л.А., Павлова Л.Г. Культура и искусство речи: Современная риторика. — Ростов н/Д., 1995.
13. Виндельбанд В. Платон. — К., 1993.
14. Волков А. А. Основы русской риторики. — М., 1996.
15. Гурвич С. С., Погорілко В. Ф., Герман М. А. Основы риторики. — К., 1988.
16. Демосфен. Речи. — М., 1994.
17. Єрмоленко С.Я. Нариси з української словесності. Стилїстика та культура мови. — К., 1999.
18. Зязюн І. А., Сагач Г. М. Краса педагогічної дії. — К., 1997.
19. Иванова С. Ф. Путь к современной риторике. — М., 1990. — Ч. 1,2.
20. Качуровський І. Основы аналізу мовних форм (стилїстика). Фігури і тропи. — К., 1995.
21. Клюев Е.В. Риторика. Инвенция. Диспозиция. Элокуция. — М., 1999.
22. Корж Н.Г., Луцька Ф. Й. Из скарбниці античної мудрості. — К., 1988.
23. Корнилова Е.Н. Риторика — искусство убеждать. — М., 1998.
24. Космеда Т.А. Аксиологічні аспекти прагмалінгвістики. — Л., 2000.
25. Костомаров В.Г. Языковой вкус эпохи. — М., 1994.
26. Кохтев Н.Н. Ораторская речь: Стилль и композиция. — М., 1992.
27. Кравець Л. Риторика після Еллади // Урок української. – 2001. - №4.
28. Кравець Л.В. Риторика від джерел до сучасності // Укр. мова і л-ра. — 2000. — № 5.
29. Кравець Л.В. Риторика як класична основа системи освіти європейських народів // Рідні джерела. — 2000. — № 4.
30. Культура української мови: Довідник /За ред. В.М.Русанівського. – К., 1990.
31. Куньч З. Риторичний словник. – К., 1997.
32. Літературознавчий словник-довідник /Р.Т.Гром'як, Ю.І.Ковалів та ін. – К., 1997.
33. Мацько Л., Мацько О. Вітчизняна риторика // Дивослово. – 2002. - №5; №12.
34. Мацько Л., Мацько О. Риторика Стародавньої Греції і Стародавнього Риму // Дивослово. – 2002. - №1. – вкладка.
35. Мацько Л.І. Лінгвістична риторика // Наука і сучасність. — К., 1999.
36. Михальская А. К. Педагогическая риторика. — М., 1998.
37. Молдован В. В. Судова риторика. — К., 1996.
38. Мурашов А. А. Основы педагогической риторики. — М., 1996.
39. Неориторика: генезис, проблемы и перспективы. — М., 1987.
40. Ножин Е. А. Мастерство устного выступления. — М., 1989.
41. Одарченко П. Про культуру української мови. — К., 1997.
42. Орлов Е. Демосфен и Цицерон. Их связь и деятельность. — СПб., 1898.
43. Павлова К. Г. Спор, дискуссия, полемика. — М., 1991.

44. Рождественский Ю. В. Теория риторики. — М., 1997.
45. Рождественский Ю.В. Проблемы современной риторики //Риторика и стиль.— М., 1984.
46. Сердюк О.П. Основи управління комунікативним процесом. - К., 1998.
47. Томан Іржі. Мистецтво говорити. — К., 1986.
48. Хазагеров Т.Г., Ширина Л.С. Общая риторика: Курс лекций. — Ростов н/Д, 1999.
49. Цицерон М. Т. Речи: В 2 т. — М., 1993. — Т. 1—2.
50. Цицерон М. Т. Три трактата об ораторском искусстве.— М., 1994.
51. Чепіга І.П. Ораторське мистецтво на Україні в XVI – XVII ст. //Українська мова і література в школі. – 1989. - №10.
52. Чмут Т. К. Культура спілкування. — Хмельницький, 1999.
53. Шейнов В. П. Риторика. — Минск, 2000.

10.3. Інтернет-ресурси

1. Колотілова Н.А. Риторика // [http://pidruchniki.ws/15840720/ritorika/ritorika - kolotilova_na](http://pidruchniki.ws/15840720/ritorika/ritorika_-_kolotilova_na)
2. Мацько Л. І. Риторика // [http://pidruchniki.ws/000000000/ritorika/ritorika - matsko_l_i](http://pidruchniki.ws/000000000/ritorika/ritorika_-_matsko_l_i)
3. Олійник О.Б. Риторика // [http://pidruchniki.ws/15840720/ritorika/ritorika - oliynik_ob](http://pidruchniki.ws/15840720/ritorika/ritorika_-_oliynik_ob)